

Othello Toneelgroep Amsterdam herneemt succesvolle Shakespearebewerking

‘Ivo’s regie werkt gewoon’

JOUKJE AKVELD

Toneelgroep Amsterdam herneemt morgen *Othello*. Acteur Hans Kesting kijkt terug op de succesvolle bewerking van Ivo van Hove.

Het contrast had moeilijk groter kunnen zijn: na de première van Shakespeare’s *Othello* in 2003 werd Toneelgroep Amsterdam (TA) uitgenodigd de voorstelling in Caïro te spelen. Tot die tijd had Ivo van Hove enkele gemengd ontvangen vormexperimenten geregisseerd bij het gezelschap waar hij sinds kort artistiek leider was.

Met *Othello* keerde hij terug naar zijn force: het teksttoneel. Het werd Van Hoves eerste regie bij TA die buiten Europa speelde, een gebeurtenis.

“We speelden in het Balloon Theatre, ook letterlijk een grote ballon,” herinnert hoofdrolspeler Hans Kesting (54) zich. “Binnen was het bloedheet en smêrig – onze technici zijn wel een week bezig geweest om de trekkenwand schoon te krijgen. Veel volk kwam er niet op af; een paar Egyptenaren en wat mensen van de Nederlandse club. De stoelen stonden ver van het toneel, het lukte niet om contact te krijgen met het publiek.”

Hoe anders was dat vorig jaar in Taiwan. Opnieuw *Othello*, opnieuw een buitenlands publiek dat niet vertrouwd was met de moderne manier waarop Van Hove de klassieke ensceneert. Kesting: “Van te voren hadden we ons wel afgevraagd: hoe zal het daar vallen? Vijftienhonderd man, drie avonden achter elkaar, en dat in zo’n gigantische zaal – maar ze waren ademloos.” Het was het zoveelste bewijs dat Van Hoves aanpak tegenwoordig wereldwijd aanslaat. Kesting: “In Taiwan pikten de mensen dezelfde dingen op als hier, ook al spelen we de voorstelling in het

Nederlands met, in dit geval, verticale zijtiteling. Maar Ivo’s regie is zo kraakhelder, het werkt gewoon.”

Eén repetitiedag hebben de acteurs voor ze *Othello* vanaf woensdag opnieuw negen keer zullen spelen. Dat is genoeg, weet Kesting. De voorstelling terugkijken op dvd doet hij niet – “ik kijk niet graag naar mezelf” – maar in de weken voorafgaand aan de nieuwe speelreeks draait hij het stuk een aantal keren af in zijn hoofd.

“Othello is een van de grote Shakespearerollen, een man in de kracht van zijn leven. Als Moor in Venetië is hij een vreemdeling; zowel professioneel als in de liefde gaat het hem voor de wind. Tot Jago suggereert dat Desdemona hem ontrouw is. Dan blijkt wat een laag zelfbeeld Othello heeft. Bevangen door jaloezie begint hij aan alles te twijfelen.”

In de bewerking van Hafid Bouazza zijn fragmenten Arabische poëzie toegevoegd. Shakespeares Moor heet hier ‘zandneger’, ‘zotte nikker’, ‘diklip’ of ‘verschroeiide tartaar’ – dat alles om het discriminatie-element te benadrukken.

“In essentie is *Othello* een stuk over afgunst,” zegt Kesting. “In veel ensceneringen trekt Jago als aanjager van Othello’s jaloezie de voorstelling naar zich toe. Maar Shakespeare noemde het stuk *The Tragedy of Othello, the Moor of Venice*, zijn keuze voor een donkere figuur was welbewust. Ivo wilde het stuk teruggeven aan het titelpersonage. Met de vertaling van Bouazza, waarin Othello nadrukkelijk als buitenstaander wordt neergezet, is hij daar volgens mij in geslaagd.”

Twaalf jaar liggen er tussen de première in 2003 en de opvoering woensdag. ‘Ben ik te oud?’ vraagt Othello zich af als hij hoort van Desdemona’s vermeende overspel.

‘Komt het doordat ik in de valleien van mijn jaren ben?’ Die tekst voelt anders nu hij 54 is, zegt Kesting, hoewel hij niet denkt dat toneelrollen zo sterk aan leeftijd gebonden zijn.

“Het gaat om het plan van de regisseur, de invulling van de acteur. Destijds was ik na mijn getob bij de tv net terug bij Toneelgroep Amsterdam. Ik was er zeer op gefocust dat ik weer toneelspeler was, alles in was mij was erop gericht daar iets moois van te maken. Tegenwoordig sta ik rustiger in het vak. Naarmate je ouder wordt, leer je beter omgaan met je onzekerheid. In die twaalf jaar heb ik in mijn werk veel zekerheden verworven, ik laat me niet meer zo snel uit het lood slaan. Maar een zekere spanning blijft er altijd. Het betekent niet dat ik nu zonder enige vrees het podium op stap.”

TA: Othello; Stadsschouwburg, 6 t/m 9 en 12 t/m 16/5

‘In Taiwan pikten de mensen dezelfde dingen op als hier, ook al speelden we in het Nederlands’

Hans Kesting: 'In essentie is *Othello* een stuk over afgunst.'

FOTO JAN VERSWEYVELD